

Ainekava

IV kooliaste

Eesti ajalugu II kursus

35 nädalatundi

Klass: 11. klass	Tunde nädalas: 2
------------------	------------------

Ainekava aluseks on riiklik gümnaasiumi õppekava ja selle lisa nr. 5
https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/1290/8201/4021/2m_lisa5.pdf#

Põltsamaa Ühisgümnaasiumi ainekavas on välja toodud rõhuasetused, kooli eripärast tulenevalt olulisim. Kooli ja valdkonna eripärad on kirjeldatud kooli õppekava üldosas ning valdkonnakavades.

Õppeaine kirjeldus Gümnaasiumi ajalooõpetuses tähtsustatakse probleemikeskset käsitlust, väärtustatakse kultuurilist mitmekesisust, sh kujundatakse mõistmist, et mitmekesisus on ühiskonna rikkus ja arengu tingimus.

Õppijat suunatakse uurimise, arutluse ning analüüsi kaudu looma seoseid ja tegema järeldusi, kujundama isiklikku suhtumist ning põhjendama seda argumenteeritult. Kriitilise mõtlemise kujundamiseks käsitletakse erinevaid allikaid jt õppetekste, mis annavad ajaloosündmustele hinnangu erinevast seisukohast lähtudes.

Ajaloo mõistmisele aitavad kaasa ekskursioonid, õppekäigud, ajaloo- ja ilukirjandus, teater ja kino, meedia, internet, eri inimesed ning paigad. Selle kogemuse ühendamisel koolis õpituga kujuneb õpilasel järk-järgult arusaam ajaloost.

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Gümnaasiumi lõpetaja:

1. analüüsib ajalooperioodide iseloomulikke tunnuseid, vaimulaadi ja erinevuste põhjusi, mõistab ja analüüsib ajaloolise arengu jätkuvust ja muutuste põhjusi, mõistab minevikus elanud inimeste elu ajaloolises kontekstis ning üksiksiku valikute ja otsuste tähtsust inimkonna ajaloo kujundamisel;
2. analüüsib Eesti ajalugu Euroopa ja maailma ajaloo kontekstis ning mõistab vastastikuseid seoseid;
3. mõistab tänapäeva Eesti ühiskonna kujunemise ajaloolist tausta, tunneb ära mineviku mõjutusi;
4. mõistab, et inimeste eluviisi, väärtushinnanguid ja ühiskonnaelu mõjutavad religioon ja ideoloogiad, mõistab teaduse ning kultuuri arengu ja tehnoloogiliste muutuste mõju ühiskonnale ja nende vastastikuseid seoseid;
5. mõistab suurriikide mõju maailma majandusele ning poliitikale eri ajastuil, analüüsib riikidevahelist koostööd ja konfliktide lahendamise viise;
6. analüüsib demokraatlike ja mittedemokraatlike riikide arengu põhijooni;
7. mõistab ajaloosündmuste ja -protsesside erineva tõlgendamise põhjusi ja tagajärgi, analüüsib kriitiliselt infot, eristab fakti arvamusest;

8. tunneb inimkonna kultuurisaavutusi ja mõistab kultuuri järjepidevust;
9. mõtestab enda rolli kultuuri kandjana ja kultuuripärandi säilitajana, teadvustab kultuurilist mitmekesisust ja kultuuri rolli enesemääratlemises;
10. mõistab inimtegevuse ja keskkonna vastastikust mõju.

Hindamine

Ajaloo õpitulemuste kontroll ja hindamine sisaldab suulist ning kirjalikku küsitlust, tööd allikmaterjalidega ning arutluse kirjutamist. Allikaanalüüsi puhul hinnatakse allikast olulise info leidmist, selle tõlgendamist ja võrdlemist, kommenteerimist ning usaldusväärsuse üle otsustamist. Arutluse puhul hinnatakse kirjutise vastavust teemale, ajastu- ja teemakohaste faktide teadmist, analüüsi, võrdlemise, seoste loomise ja järelduste tegemise oskust ning isikliku suhtumise väljendamist põhjendatud hinnangute kaudu.

Õpitulemused	Õppesisu	Üldpädevused, läbivad teemad, lõimingud
Õpilane		
iseloomustab ja võrdleb ajastuid erinevate ühiskonnaelu valdkondade kaudu	Rootsi suurriigi ajastu. Rootsi keskvoim ja baltisaksa aadel. Majanduslik areng: talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Reduktsioon ja selle tulemused. Manufaktuuride teke. Kaubandus. Vaimuelu ja kultuur: luterlus riigiusuna. Esimesed gümnaasiumid. Ülikooli asutamine Tartus. Rahvaharidus. Põltsamaa talurahvakool. Eestikeelse kirjasõna levik.	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – hindab üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi, on salliv ja koostööaldis ning panustab ühiste eesmärkide saavutamisse; suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme
rekonstrueerib minevikus elanud inimese elu, arvestades ajastu eripära ning inimese sotsiaalset ja kultuuritausta, rakendades empaatiat	Rootsi suurriigi ajastu. Rootsi keskvoim ja baltisaksa aadel. Majanduslik areng: talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Reduktsioon ja selle tulemused. Manufaktuuride teke. Kaubandus. Põhjasõja põhjused, kulg ja tulemused. Rahvastikuprotsessid Eestis 16.–18. sajandil. Sõdade, haiguste, olmetingimuste ja	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga digipädevus – suudab kasutada IT vahendeid õppimisel, leiab ja säilitab digivahendite abil

	näljahädade mõju rahvastikule. Suur näljahäda Põltsamaa näitel. Balti erikord: Vene keskvõim ja baltisaksa seisuslik omavalitsus. Talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Asehalduskord. Vaimuelu 18. sajandil: baltisaksa kultuur ja talurahvakultuur. Rahvaharidus. Pietism ja valgustus	infot ning hindab selle asjakohasust ja usaldusväärsust; LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana, väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit
toob näiteid ajaloost, kuidas üksikisiku valikud on muutnud arusaamasid ühiskonnas tervikuna või kitsamas valdkonnas;	Moderniseeruv Euroopa: industriaalühiskonna kujunemine, rahvuslik liikumine. Venemaa 19. sajandil ja 20. sajandi algul. Talurahva vabanemine: pärisorjuse kaotamine Eestis. Talurahva omavalitsuse kujunemine. Talude päriseksostmine. Usuvahetusliikumine. Tööstuse areng. Erinevused Põhja- ja Lõuna-Eesti arengus. Ärkamisaeg: eelärkamisaeg. Estofiilid. Tartu ülikool 19. sajandil. Eesti haritlaskonna kujunemise algus. Seltsiliikumine. Tähtsamad rahvusliku liikumise ettevõtmised ja nende eestvedajad, erimeelsused eesmärkide saavutamisel. Seltsiliikumine Põltsamaal. Moderniseeruv Eesti: majanduse areng. Raudteede ehitamine, selle mõju majanduslikule ja sotsiaalsele arengule. Suurtööstuse kujunemine. Põllumajanduse areng. Talurahva kihistumine. Ülevenemaaliste seaduste laienemine Eestile.	ÜLDPÄDEVUSED õpipädevus – suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas, leib sobivad teabeallikad, planeerib õppimist ja järgib seda plaani, seostab omandatud teadmisi varem õpituga suhtluspädevus – suudab ennast selgelt, asjakohaselt ja viisakalt väljendada, oma seisukohti esitada ja põhjendada; lugeda ja mõista teabe- ja tarbetekste koostada eri liiki tekste, väärtustada õigekeelsust tehnoloogiaalane pädevus – teeb tõenduspõhiseid otsuseid; kasutab uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt LÄBIVAD TEEMAD teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamaailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit

	Venestusaja mõju haridusele, kultuurile ja rahvuslikule liikumisele. Rahvusliku professionaalse kultuuri kujunemine. Uus rahvuslik tõus. Poliitilised rühmitused Eestis. 1905. aasta sündmused ja nende mõju ühiskonnale. Sündmused Põltsamaal.	kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme
seostab Eesti ajalugu Euroopa ja maailma ajalooga, tuues esile erinevate ajalooperioodide eripära	Rootsi suurriigi ajastu. Talurahva vabanemine: pärisorjuse kaotamine Eestis. Moderniseeruv Eesti: majanduse areng. Raudteede ehitamine, selle mõju majanduslikule ja sotsiaalsele arengule. Suurtööstuse kujunemine. Põllumajanduse areng. Talurahva kihistumine. Uus rahvuslik tõus. Poliitilised rühmitused Eestis. 1905. aasta sündmused ja nende mõju ühiskonnale	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; LÄBIVAD TEEMAD väärtused ja kõlblus – tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid
toob näiteid ristiusu mõjust Eesti ühiskonnaelu eri valdkondadele	Rahvaharidus. Pietism ja valgustus. Usuvahetusliikumine.	ÜLDPÄDEVUSED õpipädevus – leib sobivad teabeallikad, seostab omandatud teadmisi varem õpituga LÄBIVAD TEEMAD väärtused ja kõlblus – tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid
mõistab ajaloolise arengu järjepidevust Eestis, sealhulgas kodukoha ajaloo näitel ja Euroopa ajaloo kontekstis	Eesti uusaja sündmused	ÜLDPÄDEVUSED sotsiaalne ja kodanikupädevus - väärtustada ja järgida jätkusuutliku arengu põhimõtteid; tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis LÄBIVAD TEEMAD teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt

		analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit
teab, kuidas Eesti haldusjaotus on ajas muutunud ning selgitab muutuste põhjusi	Eesti Rootsi riigi koosseisus, Eesti haldusjaotus 18.-19.sajandil	ÜLDPÄDEVUSED tehnoloogiaalane pädevus –teeb tõenduspõhiseid otsuseid; kasutab uusi tehnoloogiaid loovalt ja uuendusmeelselt LÄBIVAD TEEMAD kodanikualgatus ja ettevõtlikkus - mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme
analüüsib Eesti ühiskonnaelu erinevate suurriikide koosseisus, lähtudes erinevast perspektiivist	Rootsi suurriigi ajastu. Rootsi keskvoim ja baltisaksa aadel. Majanduslik areng: talurahva õiguslik seisund ja majanduslik olukord. Reduktsioon ja selle tulemused. Manufaktuuride teke. Kaubandus. Venemaa 19. sajandil ja 20. sajandi algul. Ülevenemaaliste seaduste laienemine Eestile. Venestusaja mõju haridusele, kultuurile ja rahvuslikule liikumisele.	ÜLDPÄDEVUSED õpipädevus – suudab organiseerida õppekeskkonda individuaalselt ja rühmas, leib sobivad teabeallikad, planeerib õppimist ja järgib seda plaani LÄBIVAD TEEMAD teabekeskond ja meediakasutus – suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit
analüüsib näidete toel hariduse arengut erinevatel ajaperioodidel, mõistab, kuidas mõjutas haridus ühiskonna arengut ja inimese elu. toob näiteid eesti kultuurist minevikus, saab aru eesti kultuuri järjepidevusest ja erinevatest mõjutustest	Vaimuelu ja kultuur: luterlus riigiusuna. Esimesed gümnaasiumid. Ülikooli asutamine Tartus. Rahvaharidus. Eestikeelse kirjasõna levik. Vaimuelu 18. sajandil: baltisaksa kultuur ja talurahvakultuur. Rahvaharidus. Pietism ja valgustus.	ÜLDPÄDEVUSED kultuuri- ja väärtuspädevus – tajub, analüüsib ja väärtustab oma seotust teiste inimestega, ühiskonnaga, oma ja teiste maade ja rahvaste kultuuripärandiga ning nüüdiskultuuri sündmustega; väärtustab kunsti ja loomingut LÄBIVAD TEEMAD kultuuriline identiteet – kujuneb kultuuriteadlikuks inimeseks, mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi

		kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel
analüüsib näidete toel, kuidas loodus on mõjutanud inimtegevust ning inimtegevus loodust	Moderniseeruv Euroopa: industriaalühiskonna kujunemine,	ÜLDPÄDEVUSED sotsiaalne ja kodanikupädevus - suutlikkus mõista globaalprobleeme; tunnetada end dialoogivõimelise ühiskonnaliikmena Eesti, Euroopa ja kogu maailma kontekstis LÄBIVAD TEEMAD teabekeskkond ja meediakasutus – suudab meediamailma sisu ja allikaid kriitiliselt analüüsida ja kasutada, austab intellektuaalset omandit väärtused ja kõlblus – tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi